

FINESTRA OBERTA

JORDI SANCHEZ

Diversitat religiosa

LA DIVERSITAT de creences religioses és una de les conseqüències del fenomen migratori. L'excel·lent treball que fa pocs dies va ser presentat sobre aquesta qüestió posa al descobert un secret a veus: a Catalunya hi ha una pluralitat religiosa i d'espais de culte que trenca amb molts tòpics.

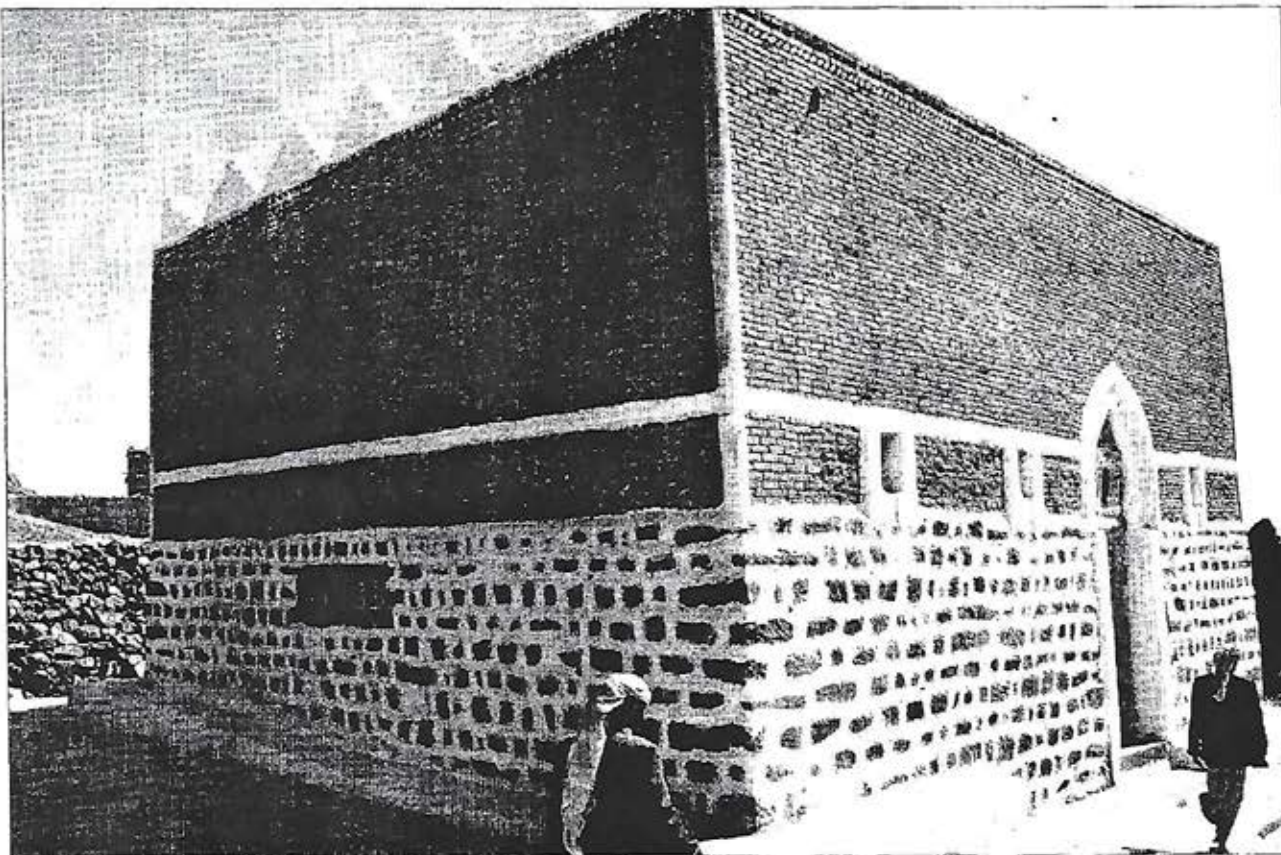
La riquesa de les diverses tradicions religioses no pot amagar que el contacte entre religions pot també generar tensions i problemes. D'entrada, perquè hi ha una concepció diversa del paper que la religió ha de jugar en l'esfera pública, i després perquè la manca de diàleg interreligiós pot generar desconfiances i tensions.

Sortosament també, al nostre país hi ha hagut institucions que han promogut aquest diàleg. El Centre Unesco de Catalunya i el Centre d'Estudis i Tradicions Religioses són dos bons exemples d'aquesta feina. I no hi ha dubte que la realització del Parlament de les Religions, en el marc del Fòrum de les Cultures 2004, va ser una ocasió única per posar els elements d'aquest diàleg a primer pla.

El fet que el nostre sigui un Estat no confessional no hauria d'impedir impulsar polítiques que vagin en aquesta direcció. Negar-se a fer-ho sota l'argument de la laïcitat pot ser amagar el cap sota l'ala. Cal facilitar a tothom el seu espai de culte i a la vegada cal ser clar en la idea que la religiositat forma part de la vida privada de cadascú.

En aquest debat cal també separar els elements culturals i tradicionals que tenen un origen religiós —en el nostre cas fonamentalment catòlic— dels aspectes estrictament confessionals. Nadal és un bon exemple de com la nostra cultura ha incorporat de manera laica celebracions religioses. Enlloc no està escrit que en el futur això passi amb celebracions d'altres religions.

● Jordi Sánchez és periodista

La festa del Ramadà musulmà és un dels equivalents al Nadal catòlic.

Nadal? Quin Nadal?

La més important de les festes cristianes assisteix a la reformulació de la tradició i de les creences. A Catalunya es practiquen 12 religions, moltes amb el seu Nadal, d'altres sense

TONI ARDITE
Barcelona

La nova Catalunya és un país multiètnic, multicultural i multireligiós. 722 temples de culte diferent repartits per tot el territori, explícitament i minuciosament localitzats pel mapa de les religions que acaba de fer públic la Generalitat, ho posen de manifest. Les arrels de les tradicions més interioritzades comencen a perdre profunditat i a compartir la terra amb nous credos i hàbits nous, fruit de l'evolució social.

La major part dels cultes moderns o instal·lats recentment a Catalunya celebren un Nadal diferent al catòlic o, directament, no el celebren. És el cas dels musulmans, que conformen el col·lectiu immigrant més nombrós, juntament amb el llatinoamericà (aquest, en contrast, profundament catòlic) i dels testimonis de Jehovà.

Per a aquests darrers, que tenen 141 centres de reunió, el Nadal és l'ocasió en què es

marca amb més claredat la diferència amb el culte catòlic majoritari. Mantenen que la festa del 25 de desembre és d'origen pagà i en conseqüència no la celebren, com tampoc celebren dates típiques com els aniversaris personals. Els testimonis de Jehovà, a més, tenen prohibit votar o participar en política, així com servir a l'exèrcit. En el calendari religiós, que és el que imposa la majoria de dates festives que se celebren a l'Estat espanyol, gairebé no coincideixen en res amb el catolicisme, i això val també per a la Pasqua.

La tercera religió per nombre de llocs de culte és l'Islam, amb 139 mesquites a Catalunya. Per a ells la festa equivalent al Nadal és el Ramadà, que va acabar fa unes setmanes (i encara els en queden unes quantes per entrar a l'any 1425). L'equivalent al 25 de desembre és naixement del profeta Mahoma. Normalment el que fan és reunir-se a les mesquites per prendre te i fer alguna lectura especial. Els costaria, però, resistir-se a alguns costums propis d'aquí: el més estès és comprar la loteria.

Els evangelistes són el grup minoritari més nombrós a casa nostra: disposen de 341 llocs de culte. Celebren el Nadal, però diferent. El sentit d'aquestes festes és l'anunciació que la paraula de Déu assenyala sobre tot el que representa Jesús per al món. El propòsit de Déu va ser "venir i mostrar la seva glòria, el seu amor, la seva misericòrdia i la restauració de totes les coses".

El fet és que l'església evangèlica celebra el Nadal d'una manera més conceptual: es limiten a comprendre i destacar el paper que Jesucrist va tenir en arribar a la Terra. Incideixen en l'aspecte que no es va quedar en la condició de nen, sinó que va arribar a l'edat adulta i "rescatat l'home de la seva maldat".

Catalunya està poblada per nou religions a més de les tres esmentades, segons el mapa de la Generalitat. Entre ells, budistes, hinduistes, adventistes, ortodoxos o jueus, que celebren el *hanuka* a meitat de desembre, amb el qual commemoren la rebel·lió dels macabeus a Judea. La celebració consisteix a encendre espelmes. També rep el nom

de festa dels llums. Una similitud amb el Nadal més conegut és els nens reben diners com a regal. I mengen levivot, una massa farcida de melmelada.

Els altres catòlics

Només la mediació intercultural de l'Ajuntament de Barcelona va aconseguir l'any passat que es posessin els llums nadalencs al carrer Sant Pau: en aquest carrer, la meitat dels botiguers són paquistanesos, indis i magribins, la majoria practicants i indiferents al significat religiós del guarniment.

La religió no sempre és un fet diferencial. El catolicisme té adeptes d'altres països, molt especialment llatinoamericans. Almenys en aquest camp, aquí troben molt poques dificultats integradores. Es considera fins i tot un senyal d'adaptació quan algunes famílies guarnixen les cases. La gran diferència amb el seu Nadal és, curiosament, que és més participatiu, més tradicional, més religiós. Ells reclamen novenes, procesons i d'altres celebracions que aquí ja fa temps que s'han oblidat.